

ПРОСПЕКТИ ЛЕКЦІЙ З ДИСЦИПЛІНИ «УПРАВЛІННЯ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНИМ ПРОЦЕСОМ»

ТЕМА 1. Рефлексивне управління навчально-виховним процесом

Навчання як рефлексивне управління двостороннім навчально-виховним процесом. Сутність понять "навчання", "навчальний процес", "процес навчання", "дидактика".

Модель сучасної освіти. Двосторонній характер навчання: викладання, учіння. Причинно-наслідковий зв'язок і взаємозумовленість навчання, виховання і розвитку. Рушійні сили навчального процесу. Принципи рефлексивної взаємодії.

Теоретичні основи рефлексивного управління навчально-виховним процесом. Система навчання, її цілісність. Загальні закономірності навчання. Конкретні закономірності навчання. Провідні принципи рефлексивного навчання.

Технологія управління навчально-виховним процесом. Класифікації технологій управління.

Структура управлінської діяльності в навчально-виховному процесі. Технологічний ланцюжок. Способи управління: ієрархічне, паритетне, латентне. Вимоги, дотримання яких потребує латентне управління.

Опорні поняття: навчально-виховний процес, навчання, викладання, учіння, рефлексивне управління, закономірність, принцип, мотив, мотивація, потреба, інтерес.

Теми рефератів:

1. Навчання як рефлексивна взаємодія.
2. Управлінська діяльність у навчально-виховному процесі.
3. Способи управління навчально-виховним процесом.

Теми магістерських робіт:

1. Управління взаємодією з дітьми в навчально-виховному процесі.
2. Вплив учителя-менеджера у взаємодії з дітьми.
3. Стативно-рольова диференціація педагогічного впливу в навчально-виховному процесі.

Література:

1. Амонашвілі Ш.О. Школа життя / Пер. з рос. – Хмельницький: Подільський культурно-просвітительський центр ім. М.К. Реріха, 2002. – С.1-42.
2. Бернс Р. Школьная организация и стиль преподавания / Развитие Я-концепция и воспитание. – М., 1986.
3. Бутенко Н.Ю. Комунікативні процеси у навчанні: Підручник. – К., 2004.
4. Волкова Н.П. Професійно-педагогічна комунікація: Навч. посібник. – К., 2006.
5. Галіцина Л.В. Керівник: Мистецтво взаєморозуміння / Людмила Галіцина. – К.: Шк. світ, 2010. – С. 6-16.
6. Галіцина Л.В. Керівник: Мистецтво стратегії і тактики / Людмила Галіцина. – К.: Шк. світ, 2010. – С. 6-21.
7. Даниленко Л. Менеджмент інновацій в освіті. – К.: Шк. світ, 2007. – С. 82-107.
8. Закон України «Про освіту» / Нормативно-правове забезпечення освіти: у 4 ч. – ч. 1. Харків: Основа, 2004. – С. 25-58.

9. Ковальчук Л. Основи педагогічної майстерності: Навчальний посібник. – Львів: Вид. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2007. – С. 23-42.
10. Навчання: нові стратегії розвитку / Упоряд. Г. Сиротенко. – К.: Шк. світ, 2007. – С. 5-23.
11. Національна доктрина розвитку освіти / Нормативно-правове забезпечення освіти : у 4 ч. – Ч 1. Харків: Основа, 2004. – С. 5-24.
12. Освітні технології: навч.-метод. посібник / за загальною редакцією О.М. Пехоти. – К., 2002. – 252с.
13. Педагогіка: Навчальний посібник / В.М. Галузьяк, М.І. Сметанський, В.І. Шахов. – 2-е вид., випр. і доп. – Вінниця: «Книга- Вега», 2003. – С. 60-77.
14. Педагогічна майстерність: Підручник/ І.А.Зязюн, Л.В.Крамущенко, І.Ф.Кривонос та інші; за ред. І.А.Зязюна. – 3-тє вид., допов. і переробл. –К.: Вища школа, 2008. – С. 166-174.
15. Пометун О., Пироженко Л., Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання. – К., 2003.
16. Проектна діяльність у школі / Упоряд. М. Голубенко. – К.: Шк. світ, 2007. – С. 79-89.
17. Психологические особенности ориентации на личностную модель взаимодействия с детьми./ под ред. В.Г. Маралова. – М., 2005.
18. Реморенко І. Різне управління різною освітою. Книжка для розумного керівника. – К.: Вид. Дім «Шкіл. світ» : Вид. Л. Галіцина, 2006. – С. 4-54.
19. Семиченко В.А. Психологія педагогічної діяльності. Навч. посіб. – К.: Вища шк., 2004. – С. 113-163.
20. Соловей М.І., Спіцин Є.С., Кудіна В.В. Професійно-педагогічна підготовка майбутнього вчителя в кредитно-модульній системі організацій навчання: Навчальний посібник. – К.: Ленвіт, 2008. – С. 38-49.
21. Сухомлинський В.О. Сто порад учителяві. – К. Рад. Школа, 1988. – С. 5-25 (поради 1-4).
22. Сучасні шкільні технології. – Ч.1 /упоряд. І. Рожнятовська, В. Зоц. – 2-е вид. стереотипне. – К.: Ред. загальнопед. газ., 2005. – С. 4-42.
23. Тодорова І.С. Основи психології та педагогіки: Навчальний посібник. – Полтава, 2002. – С. 17-28; 89-95.
24. Чотири практики педагогічної підтримки дитини / Упоряд. А. Русаков, Н. Касіцина. – К.: Вид. Дім Шк. світ: Вид Л. Галіцина, 2006. – С. 7-42.
25. Щуркова Н.Є. Прикладная педагогика воспитания: Учебное пособие. – СПб: Питер , 2005. – С.9-45; 80-114; 236-249.

ТЕМА 2 Управління діалогічною взаємодією в навчально-виховному процесі

Освітні процеси. Нова філософія освіти. Ролі та взаємини в системі "вчитель-учень". Діалогічна взаємодія у навчанні, її сутність. Пріоритетні завдання сучасної освіти. Природне призначення навчання.

Зміст понять "вчитель", "учень", "школа", "освіта". Провідна мета (місія) вчителя, його цілі.

Взаємодія у навчанні. Діалог. Педагогічний діалог. Педагогічна взаємодія. Дії вчителя у взаємодії. "Акція-реакція" як психічна основа взаємодії. Структурні характеристики педагогічної дії. Об'єкт, мета, предмет взаємодії.

Управління взаємодією в традиційній та особистісноорієнтованій освіті. Характеристики його суті. Результат взаємодії. Освічена особистість з погляду традиційної та особистісноорієнтованої освіти.

Види педагогічної дії у взаємодії. Стили управління навчально-виховним процесом. Моделі управління взаємодією. Головні принципи (правила) управління взаємодією. Прийоми управління суб'єкт-суб'єктною взаємодією.

Педагогічна підтримка дитини. Чотири тактики педагогічної підтримки дітей у діалогічній взаємодії. Позиції учасників педагогічної підтримки. Енергетичні закони природи, необхідність їх дотримання у педагогічній взаємодії. Побудова педагогічної підтримки.

Тактики педагогічної підтримки: "захисту", "допомоги", "сприяння", "взаємодії". Їхнє професійне кредо, специфіка застосування. Освітня сутність кожної тактики.

Опорні поняття: вплив, взаємодія, діалогічна взаємодія, суб'єкт-суб'єктна взаємодія, відкритість, "доторкання до особистості", дія (діяння), духовне спілкування, вчитель, учень, школа, педагогічна підтримка, тактики педагогічної підтримки: "захисту", "допомоги", "сприяння", "взаємодії".

Теми рефератів:

1. Діалогічна взаємодія у навчально-виховному процесі.
2. Управління рефлексивною взаємодією.
3. Тактика педагогічної підтримки.

Теми магістерських робіт:

1. Управління діалогічною взаємодією з дітьми в навчально-виховному процесі.
2. Педагогічна підтримка як стратегія управлінської діяльності вчителя.
3. Тактика педагогічної підтримки як спосіб управлінської діяльності.

Література:

1. Амонашвілі Ш.О. Школа життя / Пер. з рос. – Хмельницький і Подільський культурно-просвітницький центр ім. М.К. Реріха, 2002. – С. 43 – 86.
2. Бернс Р. Развитие Я-концепции и воспитание. – М.: Просвещение, 1986.
3. Галіцина Л.В. Керівник: мистецтво взаєморозуміння /Людмила Галіцина. – К.: Шк. світ, 2010. – С. 6-16.
4. Галіцина Л.В. Керівник: мистецтво делегування повноважень /Людмила Галіцина. – К.: Шк. світ, 2010. – С. 49-69.

5. Галіцина Л.В. Керівник: мистецтво стратегії і тактики /Людмила Галіцина. – К.: Шк. світ, 2010. – С. 22-50.
6. Даниленко Л. Менеджмент інновацій в освіті. – К.: Шк. світ, 2007. – С. 6-25.
7. Імідж школи /упоряд. І.М. Рожнятовська. – К.: Шк. світ, 2011. – С.60-79.
8. Ковальчук Л. Основи педагогічної майстерності: Навчальний посібник. – Львів: Вид. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2007. – С. 100-111.
9. Малаканова Л.В. Запровадження технології особистісноорієнтованого навчання при вивченні природничих дисциплін / Науково-методичні основи змісту сучасної освіти (курс лекцій): Науково-методичний посібник / Автори упорядники: Л.Ф.Пашко, М.І.Степаненко, О.П.Коваленко, В.В.Чирка. – Полтава: ПОППО, 2006. – С. 67 – 78.
10. Навчання: нові стратегії розвитку / Упоряд. Г. Сиротенко. – К.: Шк. світ, 2007. – С. 24-44.
11. Національна програма виховання дітей та учнівської молоді в Україні // Освіта України. – 2004. – 3 грудня.
12. Педагогіка: навчальний посібник /В.М. Галузьяк, М.І. Сметанський, В.І. Шахов. – 2-ге вид., випр. і доп. – Вінниця: "Книга – Вега", 2003. – С. 26 – 69; 269 – 288.
13. Педагогічна майстерність: Підручник / І.А.Зязюн, Л.В.Крамущенко, І.Ф.Кривонос та ін., за ред. І.А.Зязюна. – 3-тє вид., допов. і переробл. – К.: Вища шк., 2008. – С. 175 – 185; 316 – 324.
14. Проектна діяльність у школі / Упоряд. М. Голубенко. - К.: Шк. світ, 2007. – С. 5-18.
15. Семиченко В.А. Психологія педагогічної діяльності: навч. посіб. – К.: Вища шк., 2004. – С. 6 – 61.
16. Соловей М.І., Спіцин Є.С., Кудіна В.В. Професійно-педагогічна підготовка майбутнього вчителя в кредитно-модульній системі організації навчання: навчальний посібник. – К.: Ленвіт, 2008. – С. 50 – 64.
17. Сухомлинський В.О. Сто порад учителю. – К.: Рад. школа, 1988. – С. 80 – 88 (поради 25, 26).
18. Сухомлинський В.О. Як любити дітей // Вибр. твори: у 5 т. – К.: Рад. школа, 1977. – Т. 5. – С. 292 – 308.
19. Сучасні шкільні технології. – Ч.1/ упоряд. І. Рожнятовська, В. Зоц. – 2-е вид. стереотипне. – К.: Ред. загальнопед. газ., 2005. – С. 43-84.
20. Тодорова І.С. Основи психології та педагогіки: навчальний посібник. – Полтава, 2002. – С. 37 – 52; 57 – 72.
21. Ушинський К.Д. Людина як предмет виховання // Вибр. педагогічні твори: у 2 т. – Т. 1. (Передмова). – К.: Рад. школа, 1983. – С. 5 – 6.
22. Чотири тактики педагогічної підтримки дитини / Упоряд.: А. Русаков, Н. Касіцина. – К.: Вид. дім "Шк. світ": Вид. Л.Галіцина, 2006 – С. 43 – 78.
23. Щуркова Н.Е. Прикладная педагогика воспитания: учебное пособие. – СПб: Питер, 2005. – С. 144 – 175; 325 – 353.
24. Як зробити школу успішною: Практичні кроки / Упоряд. В. Зоц. - К: Шк. світ, 2007.- С. 5-24.

ТЕМА 3 Управління пізнавальною діяльністю дітей у навчально-виховному процесі

Особливості управління природою Дитини. Поле професійної уваги вчителя. Сприйняття вчителем Дитини. Три постулати віри вчителя в Дитину (за Ш.О. Амонашвілі). Рушійні сили природи Дитини – три стихійні її пристрасті: до Розвитку, до Дорослішання, до Свободи. Вимоги до управління взаємодією з Дитиною. Парадокси догматичної педагогіки в управлінні взаємодією з Дитиною. Головні завдання особистісноорієнтованої освіти в організації пізнавальної діяльності Дитини.

Пізнавальна діяльність Дитини, її сутність і специфіка управління нею. Взаємодія вчителя та дітей у пізнавальній діяльності на рівні істини, ідеї, досвіду. Вільний вибір Дитини як наслідок Духовних, душевних і фізичних новоутворень. Спрямованість управлінської діяльності вчителя. Операційні дії вчителя в організації пізнавальної діяльності дітей.

Активність, її роль у життєдіяльності Дитини: абсолютна активність, відносна активність. Пізнавальна активність Дитини, її сутність і рівні: репродуктивний, пошуковий і творчий. Заповіді вчителю в організації пізнавальної діяльності дітей. Зміст пізнавальних сил Дитини (за Ш.О. Амонашвілі). Специфіка управлінської діяльності вчителя. Специфічні ознаки педагогічно організованої дитячої діяльності.

Способи та технології активізації пізнавальної діяльності дітей. Принципи її організації. Побудова суб'єкт-суб'єктної взаємодії. Концентроване навчання. Особливості технологій навчання, спрямованих на активізацію пізнавальної діяльності Дитини. Технології розвитку пошукової активності Дитини. Технології розвитку способів розумових дій.

Опорні поняття: діяльність, пізнавальна діяльність, Дитина, активність, пізнавальна активність. активізація, рушійні сили Природи в Дитині – стихійні пристрасті Дитини: до розвитку, до дорослішання. до свободи; ідея, істина, досвід.

Теми рефератів:

1. Навчання: нові стратегії.
2. Інновації в управлінні навчально-виховним процесом.
3. Сучасні технології активізації пізнавальної діяльності Дитини.

Теми магістерських робіт:

1. Управління Дитиною як суб'єктом пізнавальної діяльності.
2. Дитина як об'єкт управління в навчанні.
3. Умови розвитку пошукової активності Дитини.

Література:

1. Амонашвілі Ш.О. Школа життя / Пер. з рос. – Хмельницький: Подільський культурно-просвітительський центр ім. М.К. Реріха, 2002. – С. 15–26; 50–83.
2. Антошак Оксана Розуміння – розум – творчість / О. Антошак, І. Ганжала, Н.Ніколаєнко. – К.: Вид. дім "Шкіл. світ": вид. Л. Галіцина, 2006. – С. 4-37.
3. Галіцина Л.В. Керівник: мистецтво взаєморозуміння / Людмила Галіцина. – К.: Шк. світ, 2010. – С.34-64.

4. Галіцина Л.В. Керівник: мистецтво стратегії і тактики /Людмила Галіцина. – К.: Шк. світ, 2010. – С.60-62.
5. Даниленко Л. Менеджмент інновацій в освіті. – К.: Шк. світ, 2007. – С. 25-54.
6. Імідж школи /упоряд. І.М. Рожнятовська. – К.: Шк. світ, 2011. – С. 80-109.
7. Керівник: мистецтво делегування повноважень /упоряд. Л.В. Галіцина, Н.М. Міщенко. – К.: Шк. світ, 2010. – С. 37-48.
8. Літня школа – школа самовизначення // Директор школи. – № 18, травень 2007. – С. 1–32.
9. Малаканова Л.В. Запровадження технологій особистісноорієнтованого навчання при вивченні природничих дисциплін / Науково-методичні основи змісту сучасної освіти (курс лекцій): Науково-методичний посібник / Автори упорядники: Л.Ф. Пашко, М.І. Степаненко, О.П. Коваленко, В.В. Чирка. – Полтава: ПОІППО, 2006. – С. 73 – 77.
10. Маркова А.К. и др. Формирование мотивации обучения: кн. для учителя / А.К. Маркова, Т.А. Матис, А.Б. Орлов. – М.: Просвещение, 1990. – С. 122-190.
11. Навчання: нові стратегії розвитку / Упоряд. Г. Сиротенко. – К.: Шк. світ, 2007. – С. 45–55; 5–30.
12. НВК "Школа-ліцей Відкритий космічний ліцей" // Директор школи. – № 35–36, вересень 2007. – С. 1–64.
13. Педагогіка: Навчальний посібник / В.М. Галузяк, М.І. Сметанський, В.І. Шахов. – 2-е вид., випр. і доп. – Вінниця: «Книга- Вега», 2003. – С. 153-207.
14. Проектна діяльність у школі / Упоряд. М. Голубенко. – К.: Шк. світ, 2007. – С. 38-78.
15. Реморенко Ігор Різне управління різною освітою: книжка для розумного керівника. – К.: Вид. дім "Шкіл. світ": Вид. Л. Галіцина, 2006. – С. 97-128.
16. Семиченко В.А. Психологія педагогічної діяльності: навч. посіб. – К.: Вища шк., 2004. – С. 62–163; 305–312.
17. Соловей М.І., Спіцин Є.С., Кудіна В.В. Професійно-педагогічна підготовка майбутнього вчителя в кредитно-модульній системі організацій навчання: навчальний посібник. – К. Ленвіт, 2008. – С. 70–75.
18. Сучасні шкільні технології. – Ч.1 / упоряд. І. Рожнятовська, В. Зоц. – 2-е вид. стереотипне. – К.: Ред. загальнопед. газ., 2005. – С. 85–107.
19. Сучасні шкільні технології. – Ч.2 / упоряд. І. Рожнятовська, В. Зоц. – 2-е вид. стереотипне. – К.: Ред. загальнопед. газ., 2005. – С. 5-128.
20. Тодорова І.С. Основи психології та педагогіки: Навчальний посібник. – Полтава, 2002. – С. 28–36.
21. Фридман Л.М., Кулагина Н.Ю. Психологический справочник учителя. – М.: Просвещение, 1991. – С. 204–240.
22. Чотири тактики педагогічної підтримки дитини / Упоряд.: А. Русаков, Н. Касіцина. – К.: Вид. дім "Шк. світ": Вид. Л. Галіцина, 2006 – С. 65–78.
23. Щуркова Н.Є. Прикладная педагогика воспитания: учебное пособие. – СПб: Питер, 2005. – С. 176–215; 254–269.
24. Як зробити школу успішною: практичні кроки / Упоряд. В. Зоц. – К: Шк. світ, 2007. – С. 25–41.

ТЕМА 4 Організація командної роботи в навчально-виховному процесі

Командна робота як форма управління, її сутність і специфіка. Поняття "організація". Психологія групи: поняття соціальної групи; види груп; класифікації соціальних груп; специфіка взаємин у малій групі; загальні якості групи.

Розвиток команди з групи, його етапи та характеристики. Типи команд. Позитивні та негативні аспекти діяльності команди.

Командний Дух, його сутність і специфіка. Управління мотивацією заради творення командного Духу. Особливості управління та стосунків. Етапи творення командного Духу.

Реальні проблеми роботи команди. Стратегії посилення згуртованості, підвищення ефективності команди. Характеристики згуртованої команди. Типи команд, їх еволюція. Позитивні та негативні ролі членів команди. Типові командні проблеми.

Етапи групоутворення. Організаційний розвиток, його завдання. Формування командного Духу, критерії рівнів його розвитку. Позитивні та негативні аспекти командоутворення. Управління роботою в команді, його завдання. Комплексний розвиток персоналу. Принципи організаційного розвитку.

Форми організації навчання. Класно-урочна система, її сутність, переваги та недоліки. Інноваційні системи навчання, методи та прийоми.

Опорні поняття: група, колектив, команда, командоутворення, командна робота, командний дух; типи команд: "Тусовка", "Гурток", "Загін", "Кооперація", "Команда"; позитивні ролі в команді: "Лідер", "Генератор ідей", "Знавець", "Практик", "Теоретик", "Критик", "Депроблематизатор", "Ідеолог", "Душа компанії"; негативні ролі в команді: "Цап відбувайло", "Критик деструктор", "Аморальний тип", "Мораліст", "Всезнайка", "Базіка", "Маніпулятор", "Скиглій".

Теми рефератів:

1. Утворення топ-команди.
2. Типи команд.
3. Організаційний розвиток.

Теми магістерських робіт:

1. Командний лідер як стимулятор змін у команді.
2. Лідери освіти XXI століття.
3. Специфіка управління у командній роботі.

Література

1. Амонашвілі Ш.О. Школа життя / Пер. з рос. – Хмельницький: Подільський культурно-просвітительський центр ім. М.К. Реріха, 2002. – С. – 104-118.
2. Галіцина Л.В. Керівник: Мистецтво взаєморозуміння /Людмила Галіцина. – К.: Шк. світ, 2010. – С. 65-77.
3. Галіцина Л.В. Керівник: Мистецтво стратегії і тактики /Людмила Галіцина. – К.: Шк. світ, 2010. – С. 62-66.
4. Даниленко Л. Менеджмент інновацій в освіті. – К.: Шк. світ, 2007. – С. 55-81.

5. Імідж школи /упоряд. І.М. Рожнятовська. – К.: Шк. світ, 2011. – С. 39-59.
6. Керівник: мистецтво делегування повноважень /упоряд. Л. Галіцина, – К.: Шк. світ, 2010. – С. 70-96.
7. Ковальчук Л. Основи педагогічної майстерності: Навчальний посібник. – Львів: Вид. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2007. – С. 349-352.
8. Навчання: нові стратегії розвитку / Упоряд. Г. Сиротенко. – К.: Шк. світ, 2007. – С. 62-97.
9. Національна доктрина розвитку освіти / Нормативно-правове забезпечення освіти :у 4 ч. – Ч 1. Харків: Основа, 2004. – С. 5-24.
10. Орлов Ю.М. Восхождение к индивидуальности: Кн.. для учителя. – М.: Просвещение, 1991. – С. 52-132.
11. Освітні технології: навч.-метод. посібник /за загальною редакцією О.М. Пехоти. – К., 2002. – 252с.
12. Педагогіка: Навчальний посібник /В.М. Галузяк, М.І. Сметанський, В.І. Шахов. – 2-е вид., випр. і доп. – Вінниця: «Книга- Вега», 2003. – С. 208-244; 335-345.
13. Педагогічна майстерність: Підручник/ І.А. Зязюн, Л.В. Крамущенко, І.Ф. Кривонос та інші; за ред. І.А. Зязюна. – 3-тє вид., допов. і переробл. –К.: Вища школа, 2008.-С.139-146; 166-185.
14. Пометун О., Пироженко Л. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання. – К., 2003.
15. Помиткін Едуард Психологічне забезпечення духовного розвитку дитини: прогр. роботи з дітьми від 5 до 18 років /Е. Помиткін. – К.: Шк. світ, 2008. – С. 7-22.
16. Проектна діяльність у школі / Упоряд. М. Голубенко. – К.: Шк. світ, 2007. – С. 38-50.
17. Реморенко І. Різне управління різною освітою. Книжка для розумного керівника. – К., Вид. Дім «Шкіл. світ» : Вид. Л. Галіцина, 2006. – С. 4-54.
18. Семиченко В.А. Психологія педагогічної діяльності. Навч. посіб. – К.: Вища шк., 2004. – С. 255-292.
19. Соловей М.І., Спіцин Є.С., Кудіна В.В. Професійно-педагогічна підготовка майбутнього вчителя в кредитно-модульній системі організацій навчання: Навчальний посібник. – К. Ленвіт, 2008. – С. 82-84.
20. Сучасні шкільні технології. – Ч.1/упоряд. І. Рожнятовська, В. Зоц. – 2-е вид. стереотипне. – К.,: Ред. загальнопед. газ., 2005. – С. 108-111.
21. Тодорова І.С. Основи психології та педагогіки: Навчальний посібник. – Полтава, 2002. – С. 52-61.
22. Формування командної роботи школи /упоряд. Л. Галіцина, – К.: Шк. світ, 2008. – С. 6-61.
23. Фридман Л.М., Кулагина И.Ю. Психологический справочник учителя. – М.: Просвещение, 1991. – С. 161-166.
24. Хочу бути успішним керівником /упоряд. Л. Галіцина, О. Коба. – К.: Шк. світ, 2008. – С. 90-128.
25. Чотири практики педагогічної підтримки дитини / Упоряд. А. Русаков, Н. Касіцина. – К.: Вид. Дім "Шк. світ": Вид Л. Галіцина, 2006. – С. 79-96.
26. Щуркова Н.Є. Прикладная педагогика воспитания: Учебное пособие. – СПб: Питер , 2005. – С.216-230.
27. Як зробити школу успішною: Практичні кроки / Упоряд. В. Зоц. – К: Шк. світ, 2007. – С. 52-93.

ТЕМА 5 Управління співробітництвом у навчально-виховному процесі

Співробітництво. Співробітництво у навчанні, його сутність. Стратегія співробітництва у взаємодії з учнями. Управління навчанням у співробітництві.

Навчання у співробітництві. Ідеологія навчання у співробітництві. Провідна ідея навчання у співробітництві. Головне завдання вчителя. Особливості взаємин, що сприяють учінню. Міжособистісні стосунки у співробітництві.

Професійна позиція педагога. Три суттєві ознаки поняття "позиція". Різновиди управлінських позицій у взаємодії. Універсальне позиційне розміщення вчителя стосовно учня.

Умови організації навчання у співробітництві. Сутність особистісноорієнтованої освіти. Відкритість у суб'єкт-суб'єктній взаємодії. Сутність співробітництва. Умови співробітництва. Мотивація. Самомотивація. Види мотивації. Обставини, що спонукають людину до самовдосконалення. Прийоми управління власною мотивацією. Педагогічна характеристика діяльності учнів у співробітництві. Функції вчителя в управлінні співробітництвом. Розумне навчання.

Ситуація успіху в співробітництві. Дві сторони успіху. Мета і завдання вчителя у створенні ситуації успіху. Категорії учнів у взаємодії: "Лідери", "Надійні", "Відповідальні", "Впевнені", "Невпевнені", "Зневірені", "Скептики". Прийоми створення для них ситуацій успіху. Різновиди радості.

Опорні поняття: стратегії взаємодії: конфлікт, конфронтація, конкуренція, компроміс, кооперація, співробітництво, уникнення; навчання, фасилітація, методи навчання; співробітничати; помилка, парадигми насильницького та ненасильницького управління; позиція, професійна позиція, різновиди позицій у взаємодії; успіх, ситуація успіху, категорії учнів у взаємодії: "Лідери", "Надійні", "Відповідальні", "Впевнені", "Невпевнені", "Зневірені", "Скептики".

Теми рефератів:

1. Педагогічна підтримка Дитини.
2. Фактор соціального середовища в навчально-виховному процесі.
3. Соціально-психічний клімат групи.

Теми магістерських робіт:

1. Управління розвитком здатності бути суб'єктом діяльності.
2. Дослідження психічних механізмів створення сприятливого клімату групи.
3. Статеворольова диференціація управлінського впливу в менеджменті.

Література:

1. Амонашвілі Ш.О. Школа життя / Пер. з рос. – Хмельницький: Подільський культурно-просвітительський центр ім. М.К. Реріха, 2002. – С. – 102-172.
2. Белкин Август: Смысл педагогической деятельности – в счастье ребенка – Евгения Сапогова. – Режим доступа: <http://www.apin.ru?interview.asp>.
3. Галіцина Л.В. Керівник: Мистецтво взаєморозуміння / Людмила Галіцина. – К.: Шк. світ, 2010. – С. 6-16; 78-115.

4. Галіцина Л.В. Керівник: Мистецтво стратегії і тактики /Людмила Галіцина. – К.: Шк. світ, 2010. – С. 51-53; 74-77.
5. Гончаров В.Л. Батько – особлива посада: роль батька в становленні особистості /Гончаров В. – К.: Шк. світ, 2010. – С. 38-102.
6. Гриньова М.В. Саморегуляція: навчально-методичний посібник / М.В. Гриньова. – Полтава: АСМІ. – 2008.
7. Даниленко Л. Менеджмент інновацій в освіті. – К.: Шк. світ, 2007. – С. 55-81.
8. Імідж школи /упоряд. І.М. Рожнятовська. – К.: Шк. світ, 2011. – С. 60-79.
9. Керівник: мистецтво делегування повноважень /упоряд. Л. Галіцина, – К.: Шк. світ, 2010. – С. 70-94.
10. Керівник: мистецтво самоуправління /упоряд. Л. Галіцина, – К.: Шк. світ, 2010. – С. 30-48.
11. Малаканова Л.В. Запровадження технології особистісно орієнтованого навчання при вивченні природничих дисциплін / Науково-методичні основи змісту сучасної освіти (курс лекцій): Науково-методичний посібник / Автори упорядники: Л.Ф. Пашко, М.І. Степаненко, О.П. Коваленко, В.В. Чирка. – Полтава: ПОППО, 2006. – С. 67 – 78.
12. Мілюткіна Катерина Психологія успіху. – К.: Главник, 2007. – С. 17-72.
13. Орлов Ю.М. Восхождение к индивидуальности: Кн. для учителя. – М.: Просвещение, 1991. – С. 3-51.
14. Освітні технології: навч.-метод. посібник /за загальною редакцією О.М. Пехоти. – К., 2002. – 252с.
15. Педагогічна майстерність: Підручник /І.А.Зязюн, Л.В.Крамущенко, І.Ф.Кривоноста і інші; за ред. І.А.Зязюна. – 3-тє вид., допов. і переробл. – К.: Вища школа, 2008. – С.142-157.
16. Пометун О., Пироженко Л., Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання. К., 2003.
17. Помиткін Едуард Психологічне забезпечення духовного розвитку дитини: прогр. роботи з дітьми від 5 до 18 років /Е. Помиткін. – К.: Шк. світ, 2008. – С. 7-22.
18. Реморенко І. Різне управління різною освітою. Книжка для розумного керівника. – К., Вид. Дім «Шкіл. світ» : Вид. Л. Галіцина, 2006. – С.5-54.
19. Семиченко В.А. Психологія педагогічної діяльності. Навч. посіб. – К.: Вища шк., 2004. – С. 300-333.
20. Соловей М.І., Спіцин Є.С., Кудіна В.В. Професійно-педагогічна підготовка майбутнього вчителя в кредитно-модульній системі організацій навчання: Навчальний посібник. – К. Ленвіт, 2008. – С. 76-89.
21. Сучасні шкільні технології. Ч.1 / упоряд. І. Рожнятовська, В. Зоц. – 2-е вид. стереотипне. – К.: Ред. загальнопед. газ., 2005. – С. 43-49; 108-111.
22. Тодорова І.С. Основи психології та педагогіки: Навчальний посібник. – Полтава, 2002. – С. 52-61.
23. Формування командної роботи школи /упоряд. Л. Галіцина, – К.: Шк. світ, 2008. – С. 62-126.
24. Хочу бути успішним керівником /упоряд. Л. Галіцина, О. Коба. – К.: Шк. світ, 2008. – С. 8-62.
25. Чотири практики педагогічної підтримки дитини / Упоряд. І.А. Русаков, Н. Касіцина. – К.: Вид. Дім " Шк. світ": Вид Л. Галіцина, 2006. – С. 79-112.
26. Щуркова Н.Є. Прикладная педагогика воспитания: Учебное пособие. – СПб: Питер, 2005. – С. 325-353.
27. Як зробити школу успішною: Практичні кроки / Упоряд. В. Зоц. – К: Шк. світ, 2007. – С. 94-128.
28. Яцура В.В., Жук О.П. Менеджмент: Навчальний посібник. – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2008. – С. 342-369.

